

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΣΜΟΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ

Η αλλοτριωμένη στάση προς την κατανάλωση

Ο τρόπος της κατανάλωσής μας έχει **υποχρεωτικά** ως αποτέλεσμα το γεγονός ότι ποτέ δεν είμαστε ικανοποιημένοι, αφού δεν είναι το δικό μας πραγματικό, συγκεκριμένο πρόσωπο που καταναλώνει ένα πραγματικό, συγκεκριμένο πράγμα. Έτσι αναπτύσσουμε μια ολοένα μεγαλύτερη ανάγκη για περισσότερα πράγματα, για περισσότερη κατανάλωση. Είναι αλήθεια ότι εφόσον το βιοτικό επίπεδο του πληθυσμού βρίσκεται κάτω από ένα ανεκτό επίπεδο συντήρησης, θα υπάρχει μια φυσική ανάγκη για περισσότερη κατανάλωση. Είναι επίσης αλήθεια ότι υπάρχει μια βάσιμη ανάγκη για περισσότερη κατανάλωση, όσο ο άνθρωπος αναπτύσσεται πολιτιστικά και έχει πιο εκλεπτυσμένες ανάγκες για καλύτερη τροφή, για αντικείμενα καλλιτεχνικής απόλαυσης, βιβλία κ.τ.λ. Η επιθυμία μας όμως για κατανάλωση έχει χάσει κάθε σχέση με τις πραγματικές ανάγκες του ανθρώπου. Αρχικά η ιδέα της κατανάλωσης περισσότερων και καλύτερων πραγμάτων είχε τη σημασία πως ένας άνθρωπος θα περνούσε καλύτερη, πιο ικανοποιημένη ζωή. Η κατανάλωση ήταν μέσο για ένα σκοπό, το σκοπό της ευτυχίας. Τώρα έχει γίνει αυτοσκοπός. Η σταθερή αύξηση των αναγκών του μας ωθεί σε μια συνεχώς μεγαλύτερη προσπάθεια, μας κάνει να εξαρτιόμαστε από αυτές τις ανάγκες και από τους ανθρώπους και τα ιδρύματα με τη βοήθεια των οποίων τις ικανοποιούμε. «Κάθε πρόσωπο προσπαθεί να δημιουργήσει μια νέα ανάγκη στο άλλο πρόσωπο, για να το σπρώξει σε μια νέα εξάρτηση σε μια νέα μορφή απόλαυσης, και έτσι στην οικονομική του καταστροφή...

Σ' ένα πλήθος εμπορευμάτων δημιουργείται το βασίλειο των ξένων πραγμάτων που υποδουλώ νουν τον άνθρωπο

» (Κ. Μαρξ).[...]

Η αλλοτριωμένη στάση προς την κατανάλωση δεν υπάρχει μόνο στην απόκτηση και κατανάλωση από μέρους μας εμπορευμάτων, αλλά καθορίζει πολύ πέρα από αυτό την απασχόληση του χρόνου ανάπαυσής μας. Τι θα πρέπει να αναμένουμε; Αν ένας άνθρωπος εργάζεται χωρίς να σχετίζεται αληθινά με αυτό που κάνει, αν αγοράζει και καταναλώνει εμπορεύματα με **αφηρημένο** και αλλοτριωμένο τρόπο, πώς είναι δυνατό να χρησιμοποιήσει το χρόνο ανάπαυσής του κατά τρόπο ενεργητικό και αξιόλογο; Εξακολουθεί να παραμένει πάντα ο παθητικός αλλοτριωμένος καταναλωτής. «Καταναλώνει» παιχνίδια, ταινίες κινηματογράφου, εφημερίδες και περιοδικά, βιβλία, διαλέξεις, φυσικές θέες, κοινωνικές συγκεντρώσεις, κατά τον ίδιο αλλοτριωμένο και αφηρημένο τρόπο που καταναλώνει τα εμπορεύματα που έχει αγοράσει. Δε συμμετέχει

ενεργητικά

και επιθυμεί να «προσλάβει» όλα όσα μπορεί να δεχτεί και να έχει όσο το δυνατό περισσότερη ευχαρίστηση, κουλτούρα κτλ. Στην πραγματικότητα, δεν είναι ελεύθερος να απολαύσει την ανάπαυση «του». Η κατανάλωση του χρόνου ανάπαυσής του καθορίζεται από τη βιομηχανία, όπως καθορίζονται και τα εμπορεύματα που αγοράζει. Το γούστο του είναι προκαθορισμένο, επιθυμεί να δει και να ακούσει αυτό που υποτίθεται πως πρέπει να δει και να ακούσει. Η ψυχαγωγία είναι μια βιομηχανία όπως και οι άλλες, ο καταναλωτής ωθείται στο να αγοράσει διασκέδαση, όπως ωθείται στο να αγοράσει ρούχα και παπούτσια. Η αξία της διασκέδασης καθορίζεται από την επιτυχία της στην αγορά, και όχι από κάτι που θα ήταν δυνατό να μετρηθεί με ανθρώπινους όρους.

Με κάθε παραγωγική και **αυθόρμητη** δραστηριότητα συμβαίνει κάτι μέσα μου ενώ διαβάζω, απολαμβάνω την εξοχή, μιλώ σε φίλους κτλ. Μετά την εμπειρία, δεν είμαι όπως ήμουν πριν. Στην αλλοτριωμένη μορφή της ευχαρίστησης, τίποτα δε συμβαίνει μέσα μου. Έχω καταναλώσει τούτο ή εκείνο. Τίποτα δεν άλλαξε μέσα μου και το μόνο που έχει μείνει είναι η ανάμνηση αυτού που έκανα. Ένα από τα πιο εκπληκτικά παραδείγματα του είδους αυτού ευχαρίστησης κατανάλωσης είναι η λήψη φωτογραφιών, που έχει αναδειχτεί σε μια από τις πιο σημαντικές δραστηριότητες κατά την ανάπαυση. Το σύνθημα της Κόντακ «πιέστε το κουμπί, τα υπόλοιπα είναι δική μας δουλειά», που

ι
μβάλει

τόσο πολύ από το 1889 στην εκλαΐκευση της φωτογραφίας σε όλον τον κόσμο, είναι

έχε
συ

συμβολικό. Είναι ένα από τα παλαιότερα προτρεπτικά στο αίσθημα παντοδυναμίας που αποκτάμε με το πάτημα των κουμπιών. Δεν κάνεις τίποτα, δε χρειάζεται να ξέρεις τίποτα, τα πάντα γίνονται μόνα τους. Το μόνο που έχει να κάνεις είναι να πατήσεις το κουμπί.

Έριχ Φρομ, Η Υγιής Κοινωνία

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

A. Να γραφεί η περίληψη του κειμένου (100 λέξεις)

25 μονάδες

B.1. «Σ' ένα πλήθος εμπορευμάτων δημιουργείται το βασίλειο των ξένων πραγμάτων που υποδουλώ νουν τον άνθρωπο». Να αναπτύξετε το νόημα της παραπάνω φράσης σε μία παράγραφο 100 περίπου λέξεων

10 μονάδες

B.2. Να βρεθούν οι διαρθρωτικές λέξεις και οι νοηματικές σχέσεις που αυτές σημαίνουν στην πρώτη παράγραφο.

5 μονάδες

B.3. Ποιους τρόπους και ποια μέσα πειθούς χρησιμοποιεί ο συγγραφέας στην πρώτη παράγραφο; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας

5 μονάδες

B.4. Να βρεθούν η δομή και ο τρόπος ανάπτυξης της δεύτερης παραγράφου του κειμένου.

5 μονάδες

B.5. Να γράψετε δύο σύντομους ορισμούς 30 περίπου λέξεων για τις έννοιες **α. αλλοτρίωση και β. καταναλωτισμός**

5 μονάδες

Β.6. Να γραφούν τα συνώνυμα των παρακάτω λέξεων: **υποχρεωτικά, αφηρημένο, ενεργητικά, αυθόρμητα, έχει συμβάλει**

5 μονάδες

Γ. Σε μία ομιλία σας στην Ένωση Καταναλωτών της περιοχής σας να αναπτύξετε τις συνέπειες που έχει στη ζωή του ανθρώπου ο καταναλωτισμός και του τρόπους με τους οποίους θα μπορούσε να περιοριστεί. (550-600 λέξεις)

40 μονάδες

Δημιουργία Κριτηρίου Αξιολόγησης και Απαντήσεις Ασκήσεων:

Κωνσταντίνος Καρεμφύλλης, Φιλολόγος, Θεσσαλονίκη

ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΣΜΟΣ + ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Συντάχθηκε απο τον/την Κ. ΚΑΡΕΜΦΥΛΛΗΣ

Κυριακή, 04 Ιούνιος 2017 17:15 - Τελευταία Ενημέρωση Κυριακή, 04 Ιούνιος 2017 17:24

[Δείτε εδώ τις ενδεικτικές απαντήσεις](#)